

Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών

Αριθμ. 6119/2009

Πρόεδρος: Ι. Μαρούδης, Πρόεδρος Πρωτοδικών

Εισηγητής: Ι. Σταυρόπουλος, Πρωτοδίκης

Δικηγόροι: Α. Νούσιος - Α. Γυφτάκη, Κ. Μίντζηρας

[... Ι. Από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του Ν. 2121/1993 "πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα" συνάγεται ότι το έργο, ως πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή προσιτή στις αισθήσεις, προστατεύεται από την πνευματική ιδιοκτησία, εφόσον ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της γενικής ρήτηρας (άρθρο 2 παρ. 1), δηλαδή εφόσον είναι πρωτότυπο. Η "πρωτοτυπία", η έννοια της οποίας δεν προσδιορίζεται γενικά από το νόμο, είναι, κατά τη θεωρία της στατιστικής μοναδικότητας που επικρατεί στη νομολογία, η κρίση ότι κάτω από παρόμοιες συνθήκες και με τους ίδιους στόχους κανένας άλλος δημιουργός, κατά λογική πιθανολόγηση, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει έργο όμοιο ή ότι παρουσιάζει μία ατομική ιδιομορφία ή ένα ελάχιστο όριο "δημιουργικού ύψους", έτσι ώστε να ξεχωρίζει και να διαφοροποιείται από τα έργα της καθημερινότητας από άλλα παρεμφερή γνωστά έργα (ΑΠ 152/2005 ΔΕΕ 2005 1177, ΑΠ 113/1989 ΝοΒ 1989 1086, 77, Κουμάντου, Πνευματική ιδιοκτησία, έκδ. 1995, σελ. 98 επ., Μ. Μαρίνου, Η προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας κ.λπ., ΕλλΔνη 35. 1443). Στο άρθρο 2 παρ. 1 του παραπάνω νόμου απαριθμούνται εκτενώς, ενδεικτικά, τα πνευματικά δημιουργήματα που εφόσον είναι πρωτότυπα θεωρούνται έργα και είναι αντικείμενα της πνευματικής ιδιοκτησίας, με πρώτα τα "γραπτά κείμενα", κυριότερα είδη των οποίων είναι οι επιστημονικές πραγματείες κ.λπ. Στην ενδεικτική απαρίθμηση αναφέρονται επίσης "..... τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται οι φωτογραφίες". Για την προστασία των τελευταίων με τις διατάξεις του άνω νόμου απαιτείται πρωτοτυπία, συνιστάμενη στο να είναι αυτές προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού τους και να αντανakλούν την προσωπικότητα του", με αποκλεισμό κάθε άλλου αυστηρότερου κριτηρίου (ΑΠ 152/2005 ό.π., βλ. και άρθρο 6 της Οδηγίας 93/1998 της ΕΟΚ). Κατά τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του άνω νόμου τεκμαίρεται (μαχητά) ως δημιουργός το πρόσωπο του οποίου το όνομα εμφανίζεται πάνω στον υλικό φορέα του έργου κατά τον συνήθη τρόπο. Εξάλλου, το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας προσπορίζει στον δημιουργό και δικαιούχο τούτου δύο επί μέρους δικαιώματα, ένα περιουσιακό, που αναφέρεται σε διάφορες εξουσίες εκμετάλλευσης του έργου, και ένα ηθικό, αναφερόμενο στην περιφρούρηση της με το έργο εκδηλούμενης προσωπικότητας του δημιουργού. Τα δικαιώματα αυτά χαρακτηρίζονται από το νόμο ως αποκλειστικά και απόλυτα και περιλαμβάνουν τις εξουσίες που ενδεικτικά απαριθμούνται στα άρθρα 3 και 4. Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει, μεταξύ άλλων, α) την εγγραφή και την αναπαραγωγή του έργου με κάθε μέσο (μηχανικά, φωτογραφικά ή με ηλεκτρονικά μέσα) και β) τη διασκευή, προσαρμογή ή άλλες μετατροπές του έργου (Εφθεο 3022/2006 ΕπισκΕΔ 2007 432). Στο περιεχόμενο του ηθικού δικαιώματος περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η εξουσία δημοσίευσης η οποία επιτρέπει στο δημιουργό να αποφασίζει αν το έργο του θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), καθώς και για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους θα δημοσιευθεί, και η εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας του η οποία αναλύεται σε δύο ειδικότερες εξουσίες: α) την εξουσία της ουσιαστικής αναγνώρισης του γεγονότος ότι ο δικαιούχος είναι δημιουργός του έργου και β) στην εξουσία να απαιτεί τη μνεία του ονόματος του πάνω σε κάθε αντίτυπο του έργου και σε κάθε δημόσια χρήση. Περαιτέρω σε περίπτωση προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας ο δημιουργός μπορεί να αξιώσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65 παρ. 1 και 2 του

N. 2121/1993, την αναγνώριση του δικαιώματος του, την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον (παρ. 1), εφόσον δε η προσβολή έγινε υπαίτια, αποζημίωση και αποκατάσταση της ηθικής βλάβης. Η αποζημίωση δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το διπλάσιο της αμοιβής που συνήθως ή κατά νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης που έκανε χωρίς την άδεια ο υπόχρεος (παρ. 2) (ΕφΑθ 8138/2000 ΔΕΕ 2001 61).

Εξάλλου, ως παράνομη προσβολή θεωρείται κάθε πράξη που επεμβαίνει στις εξουσίες (υλικές ή ηθικές) του δημιουργού και η πράξη αυτή γίνεται χωρίς την άδεια του ή χωρίς να συντρέχει άλλος λόγος που να αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής. Η προσβολή δε απολύτου και αποκλειστικού δικαιώματος συνιστά παράνομη πράξη και, εφόσον γίνεται και υπαίτια, συνιστά και αδικοπραξία επειδή ενέχει αφ' εαυτής εναντίωση προς την αποκλειστική εξουσία του δημιουργού. Δηλαδή, το γεγονός της επέμβασης δημιουργεί και την παράνομη πράξη κατά το άρθρο 914 ΑΚ και 65 του ν. 2121/1993 (ΕφΘεσ 3022/2006 ό.π., Μ. Μαρίνου, Πνευματική ιδιοκτησία - Συγγενικά δικαιώματα σ. 106 επ.) [...]

Η πρώτη εναγομένη, κόρη του διάσημου ερμηνευτή λαϊκών τραγουδιών, ήδη αποβιώσαντος το 2005, συνέγραψε το βιβλίο "..... -,", το οποίο εκδόθηκε το 2006 από τη δεύτερη εναγομένη ανώνυμη εκδοτική εταιρία. Στο βιβλίο αυτό η πρώτη εναγομένη περιγράφει στιγμές της ζωής της δίπλα στον πατέρα της μέχρι και το θάνατο του τελευταίου, εστιάζοντας όχι μόνο στην σπουδαία καλλιτεχνική του πορεία αλλά και σε άγνωστες για το ευρύ κοινό πτυχές της οικογενειακής τους συμβίωσης. Το κείμενο διανθίζεται από 80 περίπου ασπρόμαυρες φωτογραφίες εποχής, ληφθείσες κυρίως τις δεκαετίες 1960 και 1970 (και κάποιες λίγες μεταγενέστερα), στις οποίες εικονίζεται ο σε διάφορες επαγγελματικές και προσωπικές στιγμές του. Πρόκειται για φωτογραφίες εξαιρετικού ενδιαφέροντος, εφόσον μέσω αυτών δίδεται η δυνατότητα στον αναγνώστη του βιβλίου να γνωρίσει, πέρα από το ήδη καταξιωμένο έργο του, και εικόνες από την ιδιωτική ζωή του διάσημου αυτού καλλιτέχνη, καθιστώντας τον με αυτόν τον τρόπο ακόμη πιο προσιτό στο ευρύ κοινό. Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων είναι επαγγελματίας φωτογράφος για χρονικό διάστημα άνω των πενήντα ετών, κατά τη διάρκεια του οποίου συνεργάστηκε με σημαίνοντα πρόσωπα του καλλιτεχνικού και πολιτικού χώρου, έχοντας δημιουργήσει κατά τη μακρόχρονη πορεία του ένα ιστορικής αξίας φωτογραφικό αρχείο προσωπικοτήτων, χρήση του οποίου γίνεται συχνά, κατόπιν αδείας του, από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλους φορείς, που επιθυμούν να ανατρέξουν στο παρελθόν μέσω των φωτογραφιών του. Ένα από τα πρόσωπα, με τα οποία όχι μόνο συνεργάστηκε αλλά, επιπλέον, συνδεόταν με στενούς δεσμούς φιλίας, ήταν και ο, τον οποίο φωτογράφησε σχεδόν σε όλες τις κορυφαίες καλλιτεχνικές στιγμές του αλλά και σε στιγμές της ιδιωτικής του ζωής, όντας, όχι ο μόνος, αλλά πάντως ο σημαντικότερος φωτογράφος του. Ο ενάγων ισχυρίζεται με την υπό κρίση αγωγή ότι από το σύνολο των φωτογραφιών, που εμφανίζονται στο ως άνω βιβλίο της πρώτης εναγομένης, οι 32 επίδικες είναι δικές του δημιουργίες, τις οποίες, με άλλες μαζί, είχε δωρίσει στο, και ότι η πρώτη εναγομένη τις δημοσίευσε στο ως άνω βιβλίο της χωρίς την άδεια του. Αντίθετα, η πρώτη εναγομένη ισχυρίζεται ότι από τις επίδικες φωτογραφίες, μόνο μία (η υπ' αριθ. 5) είναι δημιουργία του ενάγοντος και οι λοιπές άλλων φωτογράφων και πάντως όλες ανήκουν στην ίδια, αφού προέρχονται από το προσωπικό της αρχείο. Το Δικαστήριο οφείλει καταρχήν να επισημάνει ότι ο τελευταίος αυτός ισχυρισμός της πρώτης εναγομένης, ότι δηλαδή οι φωτογραφίες ανήκουν στην ίδια, είναι αληθής μεν, αδιάφορος για την υπόθεση δε, διότι η κυριότητα της επί των υλικών φορέων, όπου έχουν ενσωματωθεί τα έργα των φωτογράφων, δηλαδή επί των φωτογραφιών, δεν επιφέρει και τη μεταβίβαση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, που αυτές ενσωματώνουν (εκτός αν συμφωνηθεί εγγράφως το αντίθετο, γεγονός που δεν συμβαίνει εν προκειμένω, βλ. άρθρο 17 ν. 2121/1993), οπότε κρίσιμο δεν είναι αν της ανήκουν οι επίδικες φωτογραφίες, που δημοσίευσε, αλλά αν ο ενάγων είναι ο δημιουργός τους. Από την επισκόπηση του αποδεικτικού υλικού προκύπτει ότι ο ενάγων προσκομίζει τα αρνητικά των υπ' αριθ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 28 και 31 φωτογραφιών, γεγονός, που, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, παράγει πλήρη

απόδειξη ως προς το ότι είναι ο δημιουργός αυτών. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι οι επίδικες φωτογραφίες έχουν ληφθεί με τα τεχνολογικά μέσα της εποχής εκείνης των δεκαετιών 1960-1990, δηλαδή με συμβατική φωτογραφική μηχανή, που λειτουργεί με φωτογραφικό φιλμ, και επομένως σε κάθε φωτογραφία αντιστοιχεί το ένα και μοναδικό αρνητικό της, που εύλογα κατέχει ο δημιουργός της, ενώ από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι ίδιες οι αρνητικές πλάκες (όχι οι φωτογραφίες) μπορούν να αποτελούν προϊόν αντιγραφής, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η πρώτη εναγομένη, επιχειρώντας να αμφισβητήσει τη γνησιότητα των ως άνω προσκομιζόμενων αρνητικών. Άλλωστε, σε σχέση με τις συγκεκριμένες (20 τον αριθμό) φωτογραφίες, η πρώτη εναγομένη δεν προσκομίζει άλλα αρνητικά, ώστε να χρειάζεται να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη σχετικά με το ποιο είναι γνήσιο, οι δε δηλώσεις τρίτων φωτογράφων, που ισχυρίζονται ότι κατέχουν τα αρνητικά κάποιων από τις παραπάνω φωτογραφίες, είναι ανυπόστατα αποδεικτικά μέσα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, και δεν λαμβάνονται υπόψη. Εξάλλου, το γεγονός ότι η πρώτη εναγομένη προσκομίζει κάποιες από τις παραπάνω φωτογραφίες με αναγραφόμενο στο σώμα τους όνομα τρίτου φωτογράφου (ή ατελιέ) δεν την ωφελεί, διότι το τεκμήριο του άρθρου 10 § 1 ν. 2121/1993, που επιχειρεί να θεμελιώσει, είναι μαχητό και αναμφίβολα καταρρίπτεται από την προσκομιδή εκ μέρους του ενάγοντος των αρνητικών των εν λόγω φωτογραφιών, διότι εύκολα μπορεί κανείς να επιθέσει την επαγγελματική του σφραγίδα σε μια φωτογραφία, όχι όμως και να κατέχει το αρνητικό της, αν πράγματι δεν είναι ο δημιουργός της. Ως προς τις λοιπές επίδικες φωτογραφίες ισχύουν τα εξής: i) Στην υπ` αριθ. 4 φωτογραφία (σελ. 36 του βιβλίου) εικονίζεται η πρώτη εναγομένη με το στην αίθουσα συντακτών επί της οδού Ακαδημίας το 1994 με αφορμή τα 30 χρόνια του Άξιον Εστί στο Ηρώδειο. Η πρώτη εναγομένη προσκομίζει το αρνητικό αυτής της φωτογραφίας, που κατέχει ο δημιουργός της, ενώ αντίθετα ο ενάγων προσκομίζει αρνητικό από άλλη φωτογραφία, καθώς σε αυτό εμφανίζεται ο με το (προφανώς ληφθείσα στον ίδιο χώρο), ii) Η υπ` αριθ. 29 φωτογραφία είναι μεν δημιουργία του ενάγοντος, εφόσον προσκομίζει το αρνητικό της, πλην όμως δεν δημοσιεύθηκε η ίδια στο βιβλίο της πρώτης εναγομένης, αλλά το από 28.8.1968 απόκομμα της εφημερίδας Απογευματινή, στο οποίο αναφέρεται η συναυλία, που θα έδιδε ο στο Αλεξάνδρειο Αθλητικό Μέγαθρον της Θεσσαλονίκης με άλλους ερμηνευτές, και σε αυτό εμπεριέχεται και η επίδικη φωτογραφία, iii) Στην υπ` αριθ. 27 φωτογραφία ο εικονίζεται να ομιλεί (ή τραγουδά) σε μικρόφωνο (οι διάδικοι ερίζουν για το πού λήφθηκε το στιγμιότυπο), ο δε ενάγων προσκομίζει μια φωτογραφία, που δεν έχει σχέση με την επίδικη, και σε κάθε περίπτωση χωρίς το αρνητικό της, ενώ η αντίστοιχη προσκομιζόμενη της πρώτης εναγομένης είναι η ίδια με την επίδικη και έχει και την σφραγίδα του τεκμαιρόμενου δημιουργού της, iv) Ως προς τις υπ` αριθ. 3, 16, 19, 20, 21, 23, 25, 30 και 32 φωτογραφίες ο ενάγων δεν προσκομίζει τα αντίστοιχα αρνητικά τους (στη δε υπ` αριθ. 32 ούτε καν το σώμα της), ενώ η πρώτη εναγομένη προσκομίζει τις αντίστοιχες φωτογραφίες, σε κάποιες από τις οποίες (οι υπ` αριθ. 3, 23, 25, 30) αναγράφεται το όνομα του τεκμαιρόμενου δημιουργού τους φωτογράφου, στη δε υπ` αριθ. 25 προσκομίζεται εκ μέρους της και το αρνητικό, που κατέχει ο δημιουργός της, Από τα παραπάνω αποδεικνύεται α) ότι ο ενάγων είναι ο δημιουργός των υπ` αριθ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 28 και 31 φωτογραφιών (και της υπ` αριθ. 29 φωτογραφίας, η οποία, ωστόσο, δεν δημοσιεύεται η ίδια χωριστά από την πρώτη εναγομένη, αλλά ενσωματωμένη σε απόκομμα εφημερίδας, το οποίο συνιστά και το αντικείμενο της δημοσίευσης, οπότε και δεν τίθεται θέμα προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας του ενάγοντος), β) ότι αντίθετα δεν είναι ο δημιουργός των υπ` αριθ. 4 και 25 φωτογραφιών, ενώ γ) ως προς τις λοιπές δεν μπορεί να συναχθεί ασφαλής κρίση για το πρόσωπο του δημιουργού τους και, ως εκ τούτου, δεν αποδεικνύεται ότι αυτός είναι ο ενάγων. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, οι ως άνω φωτογραφίες του ενάγοντος αποτυπώνουν το σε διάφορες στιγμές της καλλιτεχνικής του πορείας αλλά και σε προσωπικές στιγμές με την οικογένεια του και σε αυτό ακριβώς συνίσταται και η πρωτοτυπία τους ως πνευματικών δημιουργημάτων, εφόσον οι φωτογραφίες αυτές, που απαθανατίζουν τις συγκεκριμένες στιγμές με τα συγκεκριμένα δεδομένα λήψης (φωτισμός, γωνία λήψης κλπ) αποκλείεται να επαναληφθούν όμοιες από άλλο φωτογράφο. Το ότι πολλές από αυτές

απαθανατίζουν τον εν λόγω καλλιτέχνη σε απλές, καθημερινές στιγμές του, όχι απλά δεν αναιρεί την πρωτοτυπία τους, αλλά αντίθετα την επιτείνει, διότι καταδεικνύει ακριβώς την προνομιακή μεταχείριση, που αυτός επιφύλασσε στον ενάγοντα, επιτρέποντας του να φωτογραφίζει ακόμη και στιγμές της ιδιωτικής του ζωής, οι οποίες αναμφίβολα κεντρίζουν το ενδιαφέρον του κοινού. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι η πρωτοτυπία της φωτογραφίας έγκειται στο ίδιο το πλάνο, που αποτυπώνει, και όχι βέβαια στην τυχόν λεζάντα αυτής, πολύ περισσότερο, που οι λεζάντες των συγκεκριμένων φωτογραφιών του ενάγοντος απέχουν πολύ από το να χαρακτηρισθούν πρωτότυπες, εφόσον σε αυτές απλώς αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος της λήψης της αντίστοιχης φωτογραφίας. Εξάλλου, από τις φωτογραφίες, που αναγνωρίστηκαν ως δημιουργήματα του ενάγοντος, μόνο η υπ' αριθ. 2 έχει πράγματι υποστεί αλλοίωση σε σχέση με την αρχική της μορφή κατά τη δημοσίευση της στο βιβλίο της πρώτης εναγομένης (για την ακρίβεια δεν έχει δημοσιευθεί ολόκληρη), εφόσον έχει απαλειφθεί το τμήμα της φωτογραφίας, όπου εικονίζεται η αδελφή της πρώτης εναγομένης, όπως αβίαστα προκύπτει από την επισκόπηση του αρνητικού αυτής. Συνεπώς, η παράνομη συμπεριφορά των εναγομένων συνίσταται στο ότι η πρώτη εναγομένη συμπεριέλαβε στο βιβλίο της, που εξέδωσε η δεύτερη εναγομένη, τις ως άνω φωτογραφίες του ενάγοντος χωρίς να ζητηθεί η άδεια του τελευταίου, ο οποίος έχει την αποκλειστική εξουσία να ορίζει το αν και πότε θα δημοσιευθούν τα έργα του. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η πρώτη εναγομένη γνώριζε από την παιδική της ηλικία τόσο τον ίδιο τον ενάγοντα όσο και την ιδιότητα του ως στενού φίλου και ενός από τους φωτογράφους του πατέρα της, οπότε σαφώς είχε γνώση ότι σημαντικός αριθμός των φωτογραφιών, που δημοσίευσε στο βιβλίο της, ήταν δημιουργήματα του ενάγοντος, γεγονός, που αναμφίβολα προκύπτει όχι μόνο από το ότι τον αναφέρει στο βιβλίο της πρώτο μεταξύ των φωτογράφων, από τους οποίους προήλθε το φωτογραφικό υλικό της, αλλά κυρίως από το ότι προέβη σε ειδική μνεία στο πρόσωπο του, χαρακτηρίζοντας τον ως "οικογενειακό φίλο" και "ιστορικό φωτογράφο προσωπικοτήτων", κάτι που δεν θα ήταν εύλογο να πράξει, αν πράγματι μόνο μία από την πληθώρα των φωτογραφιών, που δημοσίευσε, προερχόταν από τον ενάγοντα, όπως ισχυρίζεται στις προτάσεις της. Όταν, επομένως, ο ενάγων διαμαρτυρήθηκε με την από 25.1.2007 επιστολή του προς τη δεύτερη εναγομένη για την άνευ άδειας του δημοσίευση των φωτογραφιών του και απαίτησε την καταβολή σχετικής αμοιβής, η πρώτη εναγομένη, όχι απλά δεν ήρθε σε συνεννόηση μαζί του, ώστε να του καταβληθούν τα νόμιμα δικαιώματα, αλλά με το από 14.2.2007 εξώδικο της προς αυτόν αρνήθηκε ότι οποιαδήποτε από τις φωτογραφίες, που η ίδια δημοσίευσε, ήταν δικό του δημιούργημα, καταδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο και την πρόθεση της να προσβάλει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του ενάγοντος επί των ως άνω φωτογραφιών. Ως προς την υπαιτιότητα της δεύτερης εναγομένης ισχύουν τα εξής: Πράγματι στην από 6.7.2006 σύμβαση έκδοσης βιβλίου μεταξύ των εναγομένων η πρώτη εναγομένη εμφανίζεται ως αποκλειστικός δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του συγγραφικού της έργου, εκχωρώντας στη δεύτερη εναγομένη το δικαίωμα έκδοσης αυτού. Το βιβλίο, ωστόσο, της πρώτης εναγομένης δεν είναι ένα κλασικό συγγραφικό έργο με αδιάκοπη ροή κειμένου σε όλες τις σελίδες του βιβλίου, αλλά ομοιάζει με "λεύκωμα", όπου οι φωτογραφίες κυριαρχούν και προσελκύουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Εφόσον, λοιπόν, η τυχόν κερδοφορία της δεύτερης εναγομένης από την έκδοση του εν λόγω βιβλίου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε αυτές τις φωτογραφίες και με δεδομένο ότι η πρώτη εναγομένη σαφώς δεν είναι ο δημιουργός τους, η δεύτερη εναγομένη όφειλε να αναζητήσει την πηγή προέλευσης αυτών των φωτογραφιών και να διασφαλίσει ότι, όχι μόνο αυτές ως υλικοί φορείς ανήκουν στην πρώτη εναγομένη, αλλά και ότι η τελευταία έχει το δικαίωμα να τις εκμεταλλεύεται. Τέτοια εξασφάλιση δεν μπορεί βέβαια να συνιστά η από 24.7.2006 βεβαίωση της πρώτης προς τη δεύτερη εναγομένη περί του ότι οι εν λόγω φωτογραφίες ανήκουν στο προσωπικό της αρχείο και ότι κατέχει νομίμως τα δικαιώματα τους για οποιαδήποτε εκμετάλλευση, διότι το μεν πρώτο σκέλος αυτής της βεβαίωσης είναι, όπως έχει ήδη ειπωθεί, αδιάφορο για το ζήτημα της πνευματικής ιδιοκτησίας αυτών, το δε δεύτερο θα είχε αξία, αν συνοδευόταν από έγγραφη σύμβαση εκμετάλλευσης μεταξύ του ενάγοντος και της πρώτης εναγομένης για κάθε μια από τις ως άνω φωτογραφίες, όπως ρητά επιτάσσει η διάταξη του άρθρου 17 ν. 2121/1993, η δε δεύτερη εναγομένη ανώνυμη εταιρία με

αντικείμενο τις εκδοτικές επιχειρήσεις οφείλει να γνωρίζει αυτά τα στοιχειώδη ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας και όχι να αρκείται σε τυπικές (προδιατυπωμένες από την ίδια) και αόριστες βεβαιώσεις. Η κακή πίστη της δεύτερης εναγομένης προκύπτει και από την από 12.2.2006 απάντησή της προς τον ενάγοντα, όπου, αντί τουλάχιστον να επιχειρήσει να συνεννοηθεί μαζί του και να διερευνήσει το βάσιμο ή μη των παραπόνων του, αρνείται οποιαδήποτε συναλλαγή μαζί του, επικαλούμενη την ως άνω βεβαίωση της πρώτης εναγομένης περί δήθεν εξουσίας της για την εκμετάλλευση τους. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων, μαζί με την ως άνω από 25.1.2007 επιστολή διαμαρτυρίας του προς τη δεύτερη εναγομένη, απέστειλε σε αυτήν και το από ίδια ημερομηνία τιμολόγιο πώλησης αγαθών, στο οποίο προσδιόριζε την αξία κάθε μιας από τις φωτογραφίες του στο ποσό των 250 ευρώ, απαιτώντας την καταβολή της σχετικής αμοιβής του. Ανεξάρτητα από τα κριτήρια προσδιορισμού αυτού του ποσού εκ μέρους του ενάγοντος, εφόσον ο ίδιος εκτίμησε ότι η αμοιβή, που πρέπει να λάβει, ανέρχεται στο εν λόγω ποσό, δεν είναι δυνατόν το Δικαστήριο να ορίσει μεγαλύτερο, όπως τώρα ζητεί με την υπό κρίση αγωγή του, διότι σκοπός της αποζημίωσης είναι η ανόρθωση της ζημίας του ζημιωθέντος και όχι ο πλουτισμός του. Πράγματι, αν η δεύτερη εναγομένη είχε καταβάλει το αιτηθέν με τον εν λόγω τιμολόγιο ποσό στον ενάγοντα, δεν θα υφίστατο καν η ένδικη διαφορά, αφού θα είχε καλυφθεί η ζημία του τελευταίου, οπότε δεν είναι εύλογο το Δικαστήριο να επιδικάσει σε αυτόν ποσό μεγαλύτερο από αυτό, που αντιστοιχεί στη ζημία του. Συνεπώς, η ζημία του ενάγοντος από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των εναγομένων ανέρχεται στο διπλάσιο της αμοιβής, που θα λάμβανε από αυτές για τη δημοσίευση των φωτογραφιών του, ήτοι στο ποσό των $250 \times 20 \times 2 = 10.000$ ευρώ. Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των εναγομένων ο ενάγων υπέστη αναμφίβολα ηθική βλάβη, η αποκατάσταση της οποίας αποτιμάται στο ποσό των 10.000 ευρώ, το οποίο κρίνεται εύλογο από το Δικαστήριο, σταθμίζοντας το είδος της προσβολής, τις συνέπειες της περιουσιακής ζημίας του ενάγοντος, το βαθμό πταίσματος των εναγομένων, την οικονομική κατάσταση των μερών και ιδίως το γεγονός της ισχνής εν τέλει κυκλοφορίας του επίδικου βιβλίου. Ενόψει των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να παραλείπουν στο μέλλον να προσβάλουν τα πνευματικά δικαιώματα του ενάγοντος επί των αναφερόμενων στο σκεπτικό φωτογραφιών, που αποτελούν πνευματικά του δημιουργήματα, να απειληθεί χρηματική ποινή 1.000 ευρώ σε βάρος κάθε μιας από τις εναγόμενες και προσωπική κράτηση δύο μηνών σε βάρος της πρώτης εναγομένης για κάθε μελλοντική παράβαση του διατακτικού της παρούσας απόφασης, να υποχρεωθούν οι εναγόμενες, ευθυνόμενες εις ολόκληρο, να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 20.000 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρι και την ολοσχερή εξόφληση, καθώς και να συμψηφισθεί η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων, διότι η ερμηνεία των κανόνων δικαίου, που εφαρμόστηκαν, ήταν ιδιαίτερα δυσχερής (άρθρο 179 Κ.Πολ.Δ.) ...]